

Täplälalokuoriainen

Gulfläckig praktbagge
Buprestis novemmaculata

Uhanalaisuusluokka (IUCN): vaarantunut (VU)

Uhanalainen ja erityisesti suojeltava (LSA 521/2021)

Luonnehdinta

Täplälalokuoriainen on kookas jalokuoriainen, pituudeltaan se on noin 12–21 mm. Täplälalokuoriainen on perusväritykseltään tumman pronssinruskea tai musta ja sitä koristavat keltaiset täplät. Joskus täplät voivat puuttua lähes kokonaan. Täplälalokuoriaisen otsa on keltainen, tummatäpläinen. Täplälalokuoriaista muistuttavalla hohtojalokuoriaisella (*Buprestis octoguttata*) perusväritys on metallinsininen ja peitinsiivissä on yleensä neljä täplää, kun täplälalokuoriaisella niitä on tavallisesti kolme. Hohtojalokuoriaisen otsassa on ainoastaan kapea keltainen täplä silmän sisäreunalla. Myös vatsapuoli on molemmilla lajeilla keltaisen kirjava.

Elinympäristö ja levinneisyys

Täplälalokuoriainen elää kuolleessa havupuussa, Suomessa vain männyllä. Lajia tavataan etenkin paahteisilta paikoilta, etenkin paloalueilta sekä avoimilta paahteisilta mäntykan-kailta, mutta myös kalliomänniköistä. Täplälalokuoriaisen toukat elävät etenkin kaatuneissa puissa, mutta myös tulen vaurioittamissa pystyissa. Toukat elävät sekä tuoreessa kuorellisessa puussa että vanhemmassa kuolleessa puussa, josta kuori on irronnut. Puun ei tarvitse olla kovin järeä, mutta sen täytyy olla suorassa auringonpaisteessa. Toukka-kehitys on monivuotinen, aikuiset kuoriaiset ovat liikkeellä heinä-elokuussa. Aikuisia voi tavata aurinkoisina päivinä puiden rungoilla ja ne ovat yleensä hyvin arkoja.

Lajia on tavattu Suomen eteläosissa.

Nykytila ja uhkatekijät

Täplälalokuoriainen on taantunut etenkin luontaisten metsä-palojen vähenemisen myötä. Lajista on viime vuosikymme-niltä havaintoja vain parista paikasta. Ainoa tunnettu run-saampi esiintymä on Hankoniemellä, varsinkin puolustus-voimien harjoitusalueella, jossa pieniä metsäpaloja sattuu varsin usein. Täplälalokuoriaista uhkaa edelleen sopivan la-hopuun väheneminen mm. metsäpalojen vähenemisen takia.

Hoitosuosituks

Erityisesti suojeltavan täplälalokuoriaisen esiintymispaikalla säästetään aurinkoisilla, paahteisilla paikoilla olevat männyt, myös maapuut ja kannot. Laji hyötyy kulutuksista.

Lähteet

Ehnström, B. & Axelsson, R. 2002. Insektsnag i bark och ved. ArtData-banken, SLU, Uppsala. 512 s.

Heliövaara, K., Mannerkoski, I., Muona, J., Siitonen, J. & Silfverberg, H. 2021. Hyppivät ja hohtavat. Suomen sepät, sepikät, rikkasepät ja jalo-kuoriaiset. Metsäkustannus. 343 s.

Kuva: Pekka Malinen, CC-BY-SA-4.0, [Laji.fi](https://laji.fi)